

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Secțiunea A – Limba și literatura română
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
2 martie 2019
Clasa a VIII-a

Varianta 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Se dau următoarele texte:

A.

*Pustiu e ceasul, părăsit și stins,
Fulgere lungi îmi luminează drumul.
Pe străzile tăcute merg cu ploaia
Și arunc prin geamurile larg deschise
Ramuri de tei cu flori înmiresmate.*

*Ochii umbriți ai celor care dorm
Îi simt cum se deschid la mine-n suflet,
De palmele lor mari și ostenite
Aș vrea să-mi reazim fruntea-nfierbântată,
Aș vrea să-mi reazim fruntea și să cânt.*

*Oamenii dorm și crengile de tei
Au ochi uimiți de ploaie cristalină –
Visând la ani bogați și la copii,
Oamenii dorm – și crengile de tei
Prin somnul lor pătrund ca o lumină.*

*Dar cântul meu îl intonează ploaia,
Eu merg tăcut prin somnul tuturor,
Și-mi pare-n vis că trec mereu pe străzi,
Și-arunc prin geamurile larg deschise
Ramuri de tei cu flori înmiresmate.*

*În somnul lor mă odihnesc și eu
Alătura de zgomotele zilei –
Toate se odihnesc în somnul lor,
Numai tăcuta ploaie pe trotuare
Scutură noaptea florile de tei.*

A.E. Baconski, **Ploaie de noapte**

B.

TEIUL: Acest arbore este o podoabă preferată a grădinilor publice, a ogrăzilor și a curților oamenilor, a străzilor și a ulițelor din satele și orașele Europei. Statura sa mândră, coroana bogată, frunzele mari și late în formă de inimă, dar mai ales parfumul florilor sale, care înmiresmează aerul serilor de vară din jurul solstițiului, l-au făcut iubit și venerat de toate popoarele din zona cu climă temperată. Pădurile și plantațiile de tei în floare atrag roiuri de albine harnice, care prepară din nectarul său dulce și parfumat mierea curată ca razele soarelui, atât de mult apreciată pentru calitățile aromatice, gustative și terapeutice. Din cele mai vechi timpuri, lemnul de tei a fost materialul preferat din care meșterii populari au confecționat linguri, vase și alte obiecte de uz casnic, având și funcții ceremonial-cultice. [...]

Aureola poetică pe care o poartă teiul, de cele mai multe ori, este o continuare a unui vechi cult precreștin al arborilor sacri. [...] Credințele despre puterile magice ale teiului sunt înregistrate și în aria dacoromână. De ziua Sf. Gheorghe trebuie să se pună un fir de tei în coarnele vitelor și la toate instrumentele de lucru. [...]

În mitologia și în simbolistica populară, în care pomii au semnificații masculine sau feminine, teiul, în opoziție cu „stejarul”, este mai mult un arbore feminin și matern. Acest lucru e atestat atât prin denumirile copacului în diferite limbi, care sunt de genul feminin (în latină: „tilia”, de unde provine și cuvântul românesc; în slavă „lipa”, în germană „Linde” etc.), cât și prin rituri și obiceiuri legate de el. [...]

Creția eminesciană, care a aspirat marile simboluri arhetipale de obârșie populară, ne dezvăluie mai multe ipostaze mitico-poetice ale „teiului sfânt”. Este asociat principiului feminin, fiind întruchipare sau lăcaș al zânelor din basmele copilăriei: „Alături teiul vechi mi se deschise./ Din el ieși o tânără crăiasă,/Pluteau în lacrimi ochii-i plin de soare...” (Mihai Eminescu, „Fiind băiet...”). Pentru poet, teiul este întruchiparea naturii-mamă, care își revarsă darurile asupra perechii de îndrăgostiți: „Adormind de armonia/Codrului bătut de gânduri,/Flori de tei deasupra noastră/Or să cadă rânduri-rânduri” („Dorința”). [...]

Ivan Evseev, **Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale**

Scrive răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la cele două texte.

SUBIECTUL I – Lectură și redactare

50 de puncte

a. Înțelegerea textului ficțional/nonficțional

12 puncte

1. Prezintă, în 50 – 80 de cuvinte, rolul expresiv al verbelor la modul indicativ, timpul prezent din textul **A**. 6 puncte
2. Explică, în 50 – 80 de cuvinte, un motiv pentru care teiul este un arbore venerat, valorificând textul **B**. 6 puncte

b. Scriere despre textul ficțional/nonficțional

30 de puncte

Redactează un text, de 200 – 350 de cuvinte, în care să prezinți o semnificație a textului poetic *Ploaie de noapte* de A. E. Baconski.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- precizarea unei semnificații a textului dat;
- ilustrarea semnificației prin patru secvențe comentate;
- menționarea a patru figuri de stil identificate în text, sugestive pentru semnificația precizată;
- adecvarea conținutului la cerință.

Vei primi 8 puncte pentru redactarea răspunsului la punctul b. (registru de comunicare, stilul și vocabularul – 2 puncte; coerența textului – 1 punct; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care textul are minimum 200 de cuvinte.

SUBIECTUL al II-lea – Practica rațională și funcțională a limbii

10 puncte

Redactează un text, de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă ploaia generează sau nu melancolie, valorificând idei din textul A și din experiența ta culturală.

SUBIECTUL al III-lea – Elemente de construcție a comunicării

40 de puncte

1. Scrie numărul de sunete din cuvintele: *geamurile, deschise, harnice, vechi*. 4 puncte
2. Explică modul de formare a cuvintelor subliniate din versurile: *Numai tăcuta ploaie pe trotuare / Scutură noaptea florile de tei*. 4 puncte
3. Selectează, din secvența dată, patru cuvinte care conțin diftong: *Aureola poetică pe care o poartă teiul, de cele mai multe ori, este o continuare a unui vechi cult precreștin al arborilor sacri*. 4 puncte
4. Numește câte un sinonim contextual pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în cele două texte: *înmiresmate, să reazim, vechi, a aspirat*. 4 puncte
5. Motivează rolul semnelor de punctuație din secvența: *Creația eminesciană, care a aspirat marile simboluri arhetipale de obârșie populară, ne dezvăluie mai multe ipostaze*. 4 puncte
6. Notează cazul cuvintelor subliniate din versurile: *Dar cântul meu îl intonează ploaia, / Eu merg tăcut prin somnul tuturor*. 4 puncte
7. Precizează ce părți de vorbire sunt cuvintele subliniate din versurile: *Ochii umbriți ai celor care dorm / Îi simt cum se deschid la mine-n suflet, / De palmele lor mari și ostenite*. 4 puncte
8. Menționează funcția sintactică a cuvintelor subliniate din secvența: *Din cele mai vechi timpuri, lemnul de tei a fost materialul preferat din care meșterii populari au confecționat linguri, vase și alte obiecte de uz casnic, având și funcții ceremonial-cultice*. 4 puncte
9. Transcrie propoziția subordonată, precizând felul ei și valoarea morfologică a termenului regent: *Și-mi pare-n vis că trec mereu pe străzi*. 4 puncte
10. Construiește o frază alcătuită din trei propoziții în care verbul *a ieși* să fie regent pentru două propoziții subordonate predicative, aflate în raport de coordonare disjunctivă. 4 puncte

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.